

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 6 (94) червень 2021 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Бондар О.Б. – канд. с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наушкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошнікова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – канд. хім. наук

Військові науки

Можаровський В.М. – д-р військ. наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глушченко Оlesia Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
НБУ ім. В.І. Вернадського, Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 18987-7777Р,
видане Державною реєстраційною службою України 05.06.2012 року.

Обкладинка журналу присвячена творчості українського поета 20-х років ХХ ст. Павла Григоровича Тичини. Поет був суперечливою постаттю в українській культурі, його називали то символістом, то імпресіоністом, то романтиком, зводили характер поезії до притаманної йому панмузичності. Досить влучно Павла Тичину характеризують слова видатного історика вітчизняної літератури Сергія Єфремова: «Він наче випив увесь чар народної мови і вмів орудувати нею з великим смаком і майстерністю... Дивний мрійник з очима дитини і розумом філософа».

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Андрощук О.В., Головченко О.В., Литовченко Г.Д., Петрушен М.В.**
Аналіз поняття хмарні технології: види, категорії, переваги та недоліки83
- Гуторов О.С.**
ВІМ як засіб вирішення проблем проектування.....88
- Дума А.В., Данилюк І.В., Шевчук І.І.**
Система підтримки прийняття рішень в процесах освітньої та науково-інноваційної діяльності..... 92
- Kasynets Mariana, Kuznetsova Marta, Sukholova Iryna, Datsko Oleksandra**
Improving the efficiency of the system with solar collectors..... 100
- Федукин А.В., Сеспедес Г.Н.В., Муха А.А.**
К вопросу о расчете надежности узлов трения на основе вероятностно-физической модели надежности..... 104
- Янюк Т.І., Тракало Т.О., Ганзенко В.В.**
Вивчення властивостей зернобобової сировини для отримання функціональних продуктів.....108

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Гринчук Н.І., Бойко І.О., Вринчану Н.О.**
Антибіоплівкова активність меропенему щодо *Pseudomonas aeruginosa*.....114

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Мельничук М.М.**
Вплив стосунків юнаків із батьками на становлення їх самооцінки120
- Михальська С.А., Михальська Ю.А.**
Ціннісні параметри мовленнєвої поведінки дитини старшого дошкільного віку..... 123

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Авер'янова Н.М., Воропаєва Т.С.**
Становлення і розвиток конфліктологічних ідей в історії філософської думки.....128

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Филиппова О.Н.**
Портрет в творчестве Н.И. Фешина (1881–1955).....136

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Білер О.С.**
Підготовка майбутніх учителів англійської мови до формування основ здоров'язбереження в учнів початкових класів в умовах нової української школи..... 145

- Гончар В.В.**
Визначення інструментарію діагностування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України.....153
- Деркач Ю.Я., Лавро О.О.**
Професійна підготовка вчителів початкових класів Великобританії..... 159
- Дубовик С.Г., Мосійчук Д.О.**
Формування в молодших школярів умінь будувати тексти різних стилів.....163
- Лютий В.М.**
Педагогічні умови формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання.....168
- Руденко Н.М., Кравчук А.С., Широков Д.А.**
Моделювання уроку математики в початковій школі з використанням карт знань..... 179
- Щоголева Н.П.**
Шляхи підвищення мотивації курсантів нефілологічних факультетів до вивчення іноземних мов.....184

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Дячук О.В.**
Особливості сучасної соціальної екологічної реклами: комунікативні стратегії і тактики....188
- Змінчак Н.М.**
Проза Валентина Гарнавського кризь призму понять символ та симулякр.....192

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

- Єжова А.О.**
Історична політика Росії щодо Польщі.....195

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

- Шпіньова Ю.О.**
Використання бізнес-технологій в державному секторі.....198

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

- Костюченко В.М., Рудченко О.Д.**
Розвиток «зеленої економіки» у контексті євроінтеграції: обліковий вимір202
- Мавріна М.І.**
Перспективи розвитку економіки спільного споживання в Україні..... 207
- Михайленко О.В., Годун В.В., Юхименко Є.С.**
Розробка бізнес-плану підприємства.....211
- Фатенок-Ткачук А.О., Плоскіна А.А.**
Теоретичні аспекти процесу обліково-аналітичного забезпечення стратегічного планування..... 215

CONTENTS

ENGINEERING SCIENCES

- Androshchuk Olha, Golovchenko Oleksandr, Litovchenko Hanna, Petrushen Mykola,**
Analysis of the concept of cloud technologies: types, categories, advantages and disadvantages.....83
- Gutorov Oleksandr**
BIM as a solution to design problems.....88
- Duma Liudmyla, Danyiuk Iryna, Shevchuk Ivanna**
Decision support system in the processes of educational and scientific-innovative activity. 92
- Kasynets Mariana, Kuznetsova Marta, Sukholova Iryna, Datsko Oleksandra**
Improving the efficiency of the system with solar collectors.....100
- Fedukhin Alexandr, Sespedes Garsia Nataliya, Mukha Artem**
On the issue of reliability calculation of friction knots based on a probabilistic physical reliability model.....104
- Yaniuk Tetiana, Trakalo Tetiana, Ganzenko Valentyna**
Study of properties of bean raw materials for obtaining functional products.....108

BIOLOGICAL SCIENCES

- Hrynychuk Nataliia, Boiko Iryna, Vrynchanu Nina**
Antibiofilm activity of meropenem for *Pseudomonas aeruginosa*.....114

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Mel'nychuk Maiia**
The influence of young people's relationships with parents on the formation of their self-esteem.....120
- Mykhalska Svitlana, Mykhalska Yulia**
Values parameters of senior preschooler speech behaviour.....123

PHILOSOPHICAL SCIENCES

- Averianova Nina, Voropayeva Tetiana**
Formation and development of conflictological ideas in the history of philosophical thought.....128

HISTORY OF ART

- Filippova Olga**
Portrait in the creative work of N.I. Feshin (1881–1955).....136

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Bilier Oksana**
Preparation of future English teachers for the formation of the foundations for maintaining health in primary school students in the conditions of a new Ukrainian school.....145

Honchar Volodymyr

Definition of preparedness diagnostic tools of officers for language training in the military units of the National Guard of Ukraine.....153

Derkach Yuliya, Lavro Olha

Professional training of primary school teachers in Great Britain.....159

Dubovyk Svitlana, Mosiichuk Darya

Formation in junior students` ability to build texts of different styles.....163

Liutyi Volodymyr

Pedagogical conditions of language competence development in officers of military units of the National Guard of Ukraine in distance learning.....168

Rudenko Nina, Kravchuk Anna,

Shyrokov Denys

Mathematics lesson modeling in a primary school using mind maps.....179

Shchogoleva Nataliia

Ways to increase the motivation of cadets of non-philological faculties to study foreign languages.....184

PHILOLOGICAL SCIENCES

Diachuk Olena

Features of modern social ecological advertising: communicative strategies and tactics.....188

Zminchak Natalia

Valentyn Tarnavsky's prose understanding through the prism of symbol and simulacrum...192

SOCIAL COMMUNICATIONS

Yezhova Anna

Russia's historical policy towards Poland.....195

STATE ADMINISTRATION

Shpinova Yuliia

Use of business technologies in the public sector.....198

ECONOMIC SCIENCES

Kostyuchenko Valentyna,

Rudchenko Oleksandra

The development of the green economy in the context of European integration: the accounting dimension.....202

Mavrina Maryna

Prospects of development of sharing economy in Ukraine.....207

Mykhaylenko Olga, Hodun Viktor,

Yukhymenko Evgeniia

Development of business plan of the enterprise.....211

Fatenok-Tkachuk Alla, Ploskina Andriana

Theoretical aspects of the process of accounting and analytical support in strategic planning.....215

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-6-94-33>

УДК 373.3.31

Дубовик С.Г., Мосійчук Д.О.
Київський університет імені Бориса Грінченка**ФОРМУВАННЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УМІННЯ
БУДУВАТИ ТЕКСТИ РІЗНИХ СТИЛІВ**

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність підготовки вчителів початкової школи до формування в учнів уміння будувати тексти різних стилів. Розглянуто методичні засади формування в молодших школярів текстотворчих умінь на уроках української мови. Подано загальні рекомендації щодо організації роботи над текстами різних стилів у початковій школі. Конкретизовано стилі текстів, які розглядаються в початковому курсі української мови. Схарактеризовано особливості побудови текстів різних стилів. Зазначено пріоритетні напрями роботи вчителя на уроках формування в молодших школярів умінь створювати тексти різних стилів. Визначено основні завдання уроків із формування в учнів уміння будувати тексти різних стилів. Описано основні підходи до організації роботи з формування в молодших школярів уміння створювати тексти різних стилів на уроках української мови в початковій школі. Визначено види вправ і завдань, які доцільно застосовувати під час навчання учнів складати тексти різних стилів.

Ключові слова: текст, стилі текстів, текстотворчі вміння, формування вміння будувати тексти різних стилів.

Dubovyk Svitlana, Mosiichuk Darya
Borys Grinchenko Kyiv University**FORMATION IN JUNIOR STUDENTS' ABILITY
TO BUILD TEXTS OF DIFFERENT STYLES**

Summary. The article is based on the need to prepare primary school teachers to work on the formation of younger students' ability to build texts of different styles. The main issue is the need to develop skills to build texts of different styles to students during Ukrainian language lessons in modern schools. It is implied that the article describes the modern methods of teaching the Ukrainian language in primary school and pays enough attention to the motivational formation of improvement and use of texts of different styles. The appropriate level of formation of the ability to build texts of different styles, skills and abilities shows how students can use them during the lesson and in everyday life. In this article, there are factors that contribute to the successful formation of skills and abilities to build texts of different styles in Ukrainian language lessons in primary school. There are also indicators of the development of productive skills to form texts that were shown in practical classes. This article focuses on the importance of developing skills in creating texts of different styles; formation of text-forming skills in junior schoolchildren. The methodical bases of formation of text-making skills in junior schoolchildren at Ukrainian language lessons are considered. General recommendations for the organization of work on texts of different styles in primary school are given. The styles of texts that are considered in the initial course of the Ukrainian language are specified. Features of construction of texts of different styles are characterized. The priority directions of the teacher's work in the lessons of formation of junior schoolchildren's ability to create texts of different styles are indicated. The main tasks of the lessons on the formation of students' ability to build texts of different styles are determined. The main approaches to the organization of work on the formation of junior students' ability to create texts of different styles in Ukrainian language lessons in primary school are described. The types of exercises and tasks that should be used when teaching students to compose texts of different styles are identified.

Keywords: text, text styles, text-making skills, formation of ability to build texts of different styles.

Постановка проблеми. Уміння зв'язно висловлюватися є найважливішими під час комунікації сучасної культурної людини, яка прагне стати успішною соціально-розвиненою особистістю. Навчати школярів спілкуватися і висловлювати свої думки, сформувані в них комунікативну компетентність – актуальні питання теорії і практики навчання української мови в початковій школі.

Робота з текстами є важливим складником початкового вивчення рідної мови. Перед учителем початкових класів постає завдання навчити молодших школярів ефективно комунікувати, майстерно володіти українською мовою і створювати зв'язні висловлювання. Проблема формування в молодших школярів уміння будувати тексти різних стилів є однією з актуальних у методиці навчання української мови в початковій школі.

В українській лінгводидактиці науковці приділяють велике значення проблемі розвитку в учнів молодшого шкільного віку усного та писемного мовлення. Основною одиницею мови та мовлення є текст. Саме завдяки системній роботі над формуванням текстотворчих умінь і навичок учні початкової школи з часом зможуть навчитися зв'язно висловлювати свої думки, створювати різні за стилями власні тексти в усній і писемній формах. Таким чином, робота з вивчення текстів різних стилів має бути послідовною та систематичною.

Методична система роботи з формування в молодших школярів уміння будувати тексти різних стилів насамперед має передбачати оволодіння основними знаннями про текст, які в подальшому стануть базовими для розвитку текстотворчих умінь. Загальновідомо, що залежно від комунікативного завдання та мети науковці розрізня-

ють типи текстів – розповідь, опис, міркування, кожен із яких має свої структурні й мовні особливості. Зазначимо, що завдання вчителя початкової школи – навчити учнів створювати не тільки різні типи текстів, а сформувати вміння будувати тексти різних стилів. Отже, необхідно обґрунтувати й розробити методику формування в учнів початкової школи вміння створювати тексти різних типів і стилів, яка передбачала б застосування доцільних методів, прийомів, форм і засобів навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів, формування текстотворчих умінь молодших школярів під час вивчення розділу «Текст» вивчала К. Пономарьова, ознайомлення учнів зі стилістичними різновидами текстів досліджувала В. Бадер, навчання мови та мовлення на основі тексту розглядала Л. Варзацька, ознайомлення молодших школярів із засобами зв'язності тексту описала Н. Гац, розвиток умінь складати тексти-міркування вивчала І. Головка. Над розглядом питань, пов'язаних із роботою із текстами різних стилів, працювали вчені М. Вашуленко, М. Плющ, О. Савченко, О. Мироненко, Р. Шиян, М. Пентилюк, С. Єрмоленко та інші.

Аналіз результатів досліджень і публікацій лінгводидактив уможливив формулювання висновку про те, що проблема розвитку текстотворчих умінь молодших школярів є своєчасною і потребує детального розгляду. Зокрема, вивчення і подальшого розроблення потребують питання, що стосуються формування в учнів початкової школи вміння будувати тексти різних стилів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Здобувач освіти взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду; висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови; досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх [2].

У сучасній методиці розвитку мовлення недостатньо розроблено перелік конкретних текстотворчих умінь, які формуються в учнів у процесі роботи над написанням текстів різних стилів. Відповідно до цього нові підручники та навчально-методичні комплекти з української мови для початкової школи не в повній мірі містять навчальний матеріал із розвитку таких умінь.

Основна мета уроків розвитку мовлення в початковій школі – забезпечити усвідомлення учнями комунікативної функції мови, тому більшість мовних і мовленнєвих вправ має виконуватися під час комунікації та спілкування. Безпосередньо суди належить і створення мовленнєвих ситуацій для побудови учнями коротких монологічних та діалогічних висловлювань у різних стилях і розвиток мотивації до таких висловлювань, орієнтування їх на слухача або читача, і вироблення вміння накопичувати для цього мовний матеріал, і робота над удосконаленням власних висловлювань.

Мета статті. Головною метою цієї наукової статті є пошук оптимальних методів, прийомів, форм і засобів навчання української мови, які дозволять сформувати в молодших школярів уміння будувати тексти різних стилів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення текстів різних стилів відіграє важливу роль в усному та писемному мовленні. Розглянемо сутність і зміст основних понять. Текст (від лат. *textus* – «тканина», «з'єднання») – загалом зв'язана і повністю послідовна сукупність знаків [3].

У процесі практичних спостережень та аналізу текстів в учнів поступово мають сформуватися такі уявлення: текст – це зв'язне висловлювання; текст має певну будову, тобто складається із зачину, головної частини і кінцівки; у тексті виражається певний зміст, що є його темою; текст можна назвати (дати йому заголовок); зв'язне висловлювання створюється з певною метою (тобто має комунікативне призначення): повідомити, розповісти про щось, заперечити або ствердити, описати предмет, подію чи явище, дати пораду чи визначити порядок дій, висловити міркування тощо; текст може складатися з одного або кількох абзаців, пов'язаних між собою за змістом; у тексті є важливі для вираження основної думки слова, визначення яких полегшує розуміння висловленого, і їх необхідно вимовляти з більшою силою голосу (тобто виділяти логічним наголосом) [4].

У тексті виділяють три логічні частини – зачин, основну частину та кінцівку. Зачин – це початок тексту, в якому найчастіше стисло визначається тема висловлювання. Основна частина – це найпоширеніша частина тексту, в якій розкривається весь зміст висловлювання. Кінцівка – це своєрідний висновок з усього сказаного [5, с. 312]. Кожен текст має тему – те, про що розповідають усі речення разом; тема часто називається в заголовку [6, с. 43].

Детально розглянемо стильове розмаїття різних типів текстів, яке вчитель початкової школи має взяти до уваги у роботі з формування в молодших школярів уміння будувати тексти різних стилів. Стилі поділяють на розмовні і книжні (офіційно-ділові, наукові, публіцистичні та художні).

Розмовний стиль виконує важливу роль та використовується у повсякденному житті під час спілкування у побуті та родині. Цей стиль виконує комунікативно-інформаційну функцію. Розмовний стиль характеризується такими ознаками, як: спонтанність, непередбачуваність, образність, емоційність, експресивність, використання міміки, жестів, інтонації [7]. Саме через ці ознаки спілкування стає невимушеним, відбувається живий обмін думок.

До мовних особливостей розмовного стилю на лексичному рівні відносять: використання розмовної лексики, уживання жаргонізмів, застосування діалектної лексики, уживання лайливих слів, використання фразеологізмів.

До мовних особливостей розмовного стилю на граматичному рівні відносять: уживання збірних іменників з такими суфіксами як -в-, -н-, -ог-, уживання слів зі зменшено-пестливими суфіксами та збільшено-згрубілими, широке використання звуків, речення повні та не повні, обірвані, уживання питальних та окличних речень [8].

Офіційно-діловий стиль застосовується під час офіційного спілкування у державних, громадських та законодавчих установах. Його можна використовувати як в усній так і письмовій формі (ділові папери). Він виконує інформативно-ділову функцію. Характеризується цей стиль такими ознаками, як: стандартизованість, логічність, точність, однозначність, відсутність емоційності [8]. Він використовується для регулювання офіційно-ділових стосунків.

До мовних особливостей офіційно-ділового стилю на лексичному рівні відносять: уживання слів у прямому значенні, відсутність уживання жаргонізмів, діалектизмів та пестливих слів, уживання лексики тільки із забарвленням офіційно-ділового стилю.

До мовних особливостей офіційно-ділового стилю на граматичному рівні відносять: широке використання складених похідних прикметників, іменників, які означають посади та звання і вживаються лише у формі чоловічого роду, числівники пишуться цифрами, за винятком грошових документів, часто використовуються форми теперішнього часу дієслова у значенні розпорядження, переважно вживання інфінітива порівняно з іншими дієслівними формами, уживаються прості речення з однорідними членами, часто вживання пасивних конструкцій, широко вживаються складні речення, використовується прямий порядок слів [8].

Існують такі підстили офіційно-ділового стилю, як: законодавчий – закони, укази, постанови, статуту; дипломатичний – міжнародні угоди, повідомлення, звернення; адміністративно-канцелярський – накази, розпорядження, довідки, заяви. Для правильного використання слів ділової комунікації необхідно перевіряти їх за нормативними словниками: тлумачними, термінологічними, енциклопедичними, іншомовних слів тощо.

Науковий стиль використовується у дослідженнях, наукових працях, а також у сферах науки та техніки. Поняття науковий стиль об'єднує мову різних галузей науки. У наукових роботах займенник *я* змінюється на займенник *ми*. Характеризується цей стиль такими ознаками, як: абстрактність, логічність, інформативна насиченість, об'єктивна насиченість [7].

До мовних особливостей наукового стилю на лексичному рівні відносять: значна кількість термінів, широке використання абстрактної лексики.

До мовних особливостей наукового стилю на граматичному рівні відносять: іменний характер мовлення, використання іменників у формі однини, перевага відносних прикметників над якісними, перевага форм недоконаного виду дієслів над формами доконаного виду, не вживаються форми 1 особи однини дієслів і займенник *я*, уживання дієслів-зв'язок, широке вживання простих поширених і складнопідрядних речень, уживання простих поширених і складнопідрядних речень, частотними є неозначено-особові та безособові речення, речення зі складеним іменним присудком, поширені речення з підрядним означальним і з'ясувальним означальним серед складнопідрядних речень, використання вставних слів і словосполучень, ускладнення речень дієприкметниковими і дієприслівниковими зворотами, уточнювальними членами [8].

Для наукового стилю характерним є оформлення текстів шляхом членування на розділи, підрозділи, параграфи, введення формул, діаграм, схем, таблиць тощо.

Публіцистичний стиль використовується для того, щоб справити враження на читача, вплинути на нього та переконати. Цьому стилю притаманні короткі, прості речення, часто питальні або окличні, звертання, вигуки. Дуже часто публіцистичні тексти мають діалогічну форму. Характеризується такими ознаками, як: образність, експресивність, емоційність.

До мовних особливостей публіцистичного стилю на лексичному рівні відносять: уживання поряд із нейтральною лексикою слів, що мають емоційно-експресивне забарвлення, фразеологізми публіцистичного стилю, уживання слів у переносному значенні.

До мовних особливостей публіцистичного стилю на граматичному рівні відносять: уживання у формі множини іменників, що не піддаються лічбі, частотними є спонукальні і наказові форми дієслова, серед часових форм найбільш частотними є форми теперішнього і минулого часу, часто вживаними є частки *не, ж, адже, ось, навіть, лише*, уживання похідних складених прикметників, наявні питання-відповіді, риторичні питання, повтори, характерною є інверсія [8].

До підstilів публіцистичного стилю належать: стиль засобів масової інформації (радіо, телебачення, газети, журнали), художньо-публіцистичний стиль (нарис, фейлетон, памфлет), науково-публіцистичний (критичні статті, огляди літератури). Зазначимо, що публіцистичний стиль завжди виражає протистояння певних сил. Це його обов'язкове призначення й головна ознака.

Художній стиль використовується в художній творчості. Реалізується через драму, прозу, поезію, які розподіляються на відповідні жанри. Характеризується такими ознаками, як: образність, поетичність, широке використання художніх засобів, різноманітність лексики, уживання різних видів синонімів, антонімів, омонімів, використання фразеологізмів, авторська індивідуальність, різноманітність побудови речень – прості (повні й неповні) та складні речення [9].

До підstilів художнього стилю відносимо: епічні (роман, повість, оповідання), ліричні (поема, балада, пісня, поезія), драматичні (драма, трагедія, комедія, мелодрама).

Загальне уявлення про стилі мовлення в учнів формується в період роботи над текстами різних типів. Для учнів доступним є розмежування стилів. До вимог програми учні початкових класів спостерігають за ознаками художніх, науково-популярних і ділових текстів. Будь-який текст є висловлюванням певного стилю, то і під час аналізу текстів, і у процесі їх побудови слід про це пам'ятати. Від стилю залежить і структура висловлювання.

Складаючи план, добираючи мовні засоби, слід принагідно звертати увагу учнів на стилістичні особливості мовного оформлення тексту. Практичне усвідомлення молодшими школярами специфіки текстів різних стилів стане запорукою успіху в роботі з розвитком їхнього зв'язного мовлення.

Розглянемо методичні засади формування в учнів початкової школи вміння будувати тексти різних стилів. Зазначимо методи, що забезпечують формування як лінгвістичної компетентності, так і мовленнєвих умінь та навичок учнів; що сприяють розвитку в молодших школярів вміння створювати тексти різних типів і стилів: 1) методи здобування теоретичних знань із мови (пізнавальні); 2) методи формування мовленнєвих умінь і навичок (тренувальні); 3) методи перевірки знань і вмінь (контрольно-перевірні). З огляду на мету і завдання нашої наукової статті до пізнавальних методів ми відносимо пояснювально-ілюстративний, частково проблемний методи; до тренувальних – репродуктивний, оперативний, комунікативний; до контрольноперевірних – контрольно-оперативний і контрольно-комунікативний методи.

На нашу думку, під час роботи над формуванням текстотворчих умінь учнів будувати тексти різних стилів доцільним є застосування спеціальних методів і прийомів роботи над текстом, які сприятимуть виробленню в молодших школярів стилістичної компетентності. Зазначимо такі методи і прийоми роботи: 1) методи, з якими пов'язані вправи аналітичного характеру (спостереження за текстами різних стилів і їх особливостями, різні види стилістичного аналізу тексту або його фрагменту); 2) методи, з якими пов'язані синтетичні, творчі вправи (стилістичне редагування, стилістичне конструювання речень, перефразування, перекази мініатюри зі стилістичним завданням, написання стилістичних етюдів і творів).

Наведемо приклади орієнтовних вправ, які доцільно застосовувати на уроках української мови з метою формування в молодших школярів вміння будувати тексти різних стилів.

Вправа 1. Прочитайте текст. Визначте, який це текст: художній чи науковий. Обґрунтуйте свою думку.

Ну й півень! Гребінь – розкішна корона, мов із червоного корала вирізьблена, очі – із щирого золота, шия поблискує жовтогарячим шовком, а хвіст!.. Колесо! Темно-зелене блискуче колесо виграє проти сонця всіма барвами райдуги. І носить свого хвоста півень так гордовито, що глянеш на нього і скажеш: ні, рівного йому на світі нема! (Лариса Письменна).

Вправа 2. Прочитайте текст. Доведіть, що цей текст є науковим описом.

Ховрашок – невелика тваринка з роду гризунів. Довжина тіла дорослого ховраха від 18 до 30 сантиметрів.

Вони населяють степи й лісостепи України. Живляться степовими рослинами, насінням. Живуть у норах, які самі викопують.

Вправа 3. Складіть власне оголошення за зразком, у якому повідомте, що у вашому класі відбудуться батьківські збори.

Вправа 4. Прочитайте текст. Зазначте, це науковий чи художній опис. Спишіть другий абзац тексту. Підкресліть слова, які вказують на те, що та кого можна описувати.

Ви, мабуть, знаєте, що художник малює фарбами, а письменник творить словами. Щоб писати цікаві тексти, необхідно пізнавати секрети слів.

Сьогодні ми ознайомимося з описом. Описи бувають різні: зображати можна людей, тварин, будинки, вулиці, природу, події та явища. Описуючи, ми словесно малюємо. Якщо це добре зроблено, тоді легше уявити, про що йдеться в тексті.

Вправа 5. Прочитайте текст. Визначте тип тексту. Поясніть, який це текст за стилем. Спишіть текст. Зверніть увагу на розділові знаки до і після виділених слів.

Ну, думаю, покинули нас лелеки. По-перше, їхнього гнізда немає. По-друге, нового не побачили. Я був переконаний, що лелеки нас покинули. Аж раптом дивлюся, спускаються й сідають на нове гніздо. І клекоцуть весело. [10].

Висновки і пропозиції. Робота над побудовою текстів різних стилів має важливе значення для розвитку мовленнєвих умінь і навичок учнів початкової школи. У сучасній початковій школі цей напрям роботи недостатньо розроблений і потребує особливої уваги. На нашу думку, учителі мають формувати в молодших школярів текстотворчі вміння на кожному уроці української мови.

Достатній рівень сформованості вміння будувати тексти різних стилів свідчить про належний рівень мовленнєвого розвитку, якого має досягти в навчанні української мови кожен учень. Робота над текстами різних стилів, яка передбачає навчання створювати власні висловлювання, визначення основних характеристик текстів, вміння аналізувати їх структурні частини й усвідомлювати головну думку, що висловлюється в тексті, розвиває в учнів вміння застосовувати загальнофілософські методи аналізу та синтезу й критично мислити. Така робота сприяє розвитку культури мовлення учнів, підвищує загальний інтелектуальний рівень молодших школярів, посилює вже існуючі вміння і навички й відкриває можливості для оволодіння новими.

Проблема формування в учнів початкової школи вміння будувати тексти різних стилів вимагає особливої уваги й подальших досліджень. Зокрема, варто зазначити питання, що потребують подальшого висвітлення:

– пошук доцільних методів і прийомів роботи, які активізують процес формування вміння будувати тексти, які різняться стильовими особливостями;

– розроблення системи вправ і завдань, яка спрямована на формування в учнів початкової школи вміння будувати тексти різних стилів;

– застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на уроках формування в учнів вміння будувати тексти різних стилів.

Список літератури:

1. Бадер В. Формування інтонаційних умінь і навичок молодших школярів під час вивчення розділу «Текст». *Початкова школа*. 1999. № 9. С. 22–25.
2. Державний стандарт початкової освіти (2018). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Кримський С. Текст // *Філософський енциклопедичний словник / В.І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. С. 631. 742 с.*

4. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.
5. Мироненко О.В. До питання про текст як форму реалізації мовнопрофесійної підготовки. *Актуальні проблеми викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»* : матеріали II Регіонального науково-методичного семінару (Херсон, 11 березня 2014 р.) : Наукове видання. Херсон : Айлант, 2014. С. 36–38.
6. Огієнко Т.М., Богданова Л.Ф., Філіпова Н.А., Кириченко Н.М. Стежка до знань. Довідник молодшого школяра. Харків : Гімназія; Країна мрій, 2004. 108 с.
7. Ломакович С.В., Панченков А.О., Лук'янчук Т.О. та ін. Українська мова і література. Комплексна підготовка : навч. посіб. для учнів загальноосвіт. навч. закл. Харків : Факт, 2009. 308 с.
8. Стилїстика. Розвиток мовлення. Власне висловлення. URL: https://subject.com.ua/ukrmova/zno_2017/15.html
9. Росінська О.А. Українська мова : Довідник школяра і студента. Донецьк : ТОВ «БАО», 2010. 416 с.
10. Українська мова 3 клас. Захарійчук М.Д., Мовчун А.І. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/88-ukrayinska-mova-zaharychuk-movchun-3-klas.html>

References:

1. Bader V. (1999) Formation of intonation skills and skills of young students during the study of the section "Text". *Primary school*, vol. 9, pp. 22–25.
2. State standard of primary education (2018). Available at: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Crimean S. (2002) Philosophical encyclopedic dictionary / V.I. Shinkaruk (ed.). Kyiv: Hryhoriy Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine: Abris.
4. Vashulenko M.S. (ed.) (2011) Methods of teaching the Ukrainian language in primary school: educational-methodical manual for students of higher educational institutions. Kyiv: Litera LTD.
5. Mironenko O.V. (2014) On the question of the text as a form of implementation of language training. *Actual problems of publishing the discipline "Ukrainian language for professional orientation"*: materials of the II Regional scientific-methodical seminar (Kherson, March 11, 2014): Scientific publication. Kherson: Aylant.
6. Ogienko T.M., Bogdanova L.F., Filipova N.A., Kirichenko N.M. (2004) Path to knowledge. Handbook for young students. Kharkiv: Gymnasium; Dreamland, 108 p.
7. Lomakovich S.V., Panchenkov A.O., Lukyanchuk T.O. and others (2009) Ukrainian language and literature. Comprehensive training: teaching. manual. General education for students. textbook. Kharkiv: Fakt.
8. Stylistics. Speech development. Own statement. Available at: https://subject.com.ua/ukrmova/zno_2017/15.html
9. Rosinska O.A. (2010) Ukrainian language: Handbook of schoolchildren and students. Donetsk: LLC "BAO", 416 p.
10. Zakhariyчук M.D., Movchun A.I. Ukrainian language 3rd grade. Available at: <https://pidruchnyk.com.ua/88-ukrayinska-mova-zaharychuk-movchun-3-klas.html>